

تبیین معانی و مفهوم مسکن (خانه) در معماری کنونی

فاطمه فوشانی^۱، فریبرز دولت آبادی^{۲*}

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی معماری، گروه معماری، واحد تهران غرب،
دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران، fateme_fooshani@yahoo.com

۲- استادیار و عضو هیئت علمی گروه معماری، واحد تهران غرب، دانشگاه آزاد اسلامی،
تهران، ایران، F.dolatabadi@wita.ac.ir

چکیده

بی شک معماری در تعاملی دو سویه با فرهنگ است به طوری که بر فرهنگ تأثیر می گذارد و از فرهنگ تأثیر می پذیرد. جامعه شناسی معماری سعی در شناسایی ابعاد مختلف مفهومی و معنایی رابطه جامعه و معماری در رابطه با مسکن دارند. لذا با توجه به اینکه انسان موجودی اجتماعی است، زندگی آن باید از نوع اجتماع باشد زیرا نیازهایی که با آن روبرو است باعث می شود که با دیگران تعاملات برقرار کند. از این رو بررسی مساله مسکن به صورت اجتماعی (مجتمع های مسکونی) ضروری است. مفهوم سکونت از دیرباز یکی از مسائل مهم در حوزه معماری در دوره های مختلف معماری بوده است. با این وجود تاکنون پاسخ مناسب و جامعی به آن داده نشده است. در این تحقیق با معانی مسکن آشنا شده سپس به بررسی نظریات صاحب نظران در این زمینه پرداخته و پیشینه مسکن بررسی گردیده و سپس با توجه به مطالعات گردآوری شده، سعی در تبیین مفاهیم سکونت می پردازیم زیرا تا زمانی که تمام ابعاد مفاهیم شناسایی نشوند امکان درک درست و به تبع آن طراحی مطلوب مجتمع های مسکونی ممکن نیست. مقاله حاضر مستخرج از پایان نامه با عنوان ارتقاء کیفیت زندگی در مجتمع های مسکونی از طریق ایجاد حس تعلق به مکان (نمونه موردی طراحی مجتمع مسکونی در منطقه ۲۲ تهران) است.

کلمات کلیدی: معماری، مسکن، انسان، فرهنگ

مقدمه

سکونت به معنای سکون مطلق و ایستایی نیست و در طبیعت، سکون و حرکت در وضعیتی متعادل با یکدیگر آمیخته اند. سکونت از ریشه عربی سکن، به معنی اصلی آرام و قرار گرفتن بعد از حرکت (اضطراب)، آرامش (باطن و خاطر) و انس آمده است. سکونت انسان به معنای هر چیزی است که انسان و در حقیقت، نفس او با آن تعلق و آرامش می یابد. هایدگر شاعرانگی را استعداد بنیادین برای سکون انسان می دانست. باشلار نیز با تأکید بر اهمیت خیال برای انسان، فایده خانه را پناهگاه و پشتیبانی برای رؤیایپردازی و خیال پردازی انسان در آرامش می دانست. کسانی نیز چون یونگ از مسیر بررسی رؤیاهای ناخودآگاه و کهن الگوها به ارتباط درونی سکونت با انسان اشاره کرده اند. (طاهری، جعفر، ۱۳۹۲)

نویسنده مسئول - *۲